

СТАВЛЕННЯ ДО ПРАЦІ (ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ)

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В статті показано значення соціології як науки, подані результати дослідження направлені на вирішення проблем щодо праці, зроблена характеристика роботи, що приносить задоволення. Знайдено суть, в якій закладається основа проблем праці на сьогоднішній день. Оцінка студентів була прийнята до уваги.

Ключові слова: значення соціології, безробіття, трудова мотивація, заробітна плата, характеристика роботи, що приносить задоволення.

Abstract

The research results presented in this article are aimed at solving labor problems. The essence is found, I lay the foundation of the problems of labor for today. Student assessment was taken into consideration.

Key words: sociology, unemployment, labor motivation, wages.

Недаром Чарльз Дарвін сказав: «Праця робить з мавпи людину». Адже, праця - один із найважливіших чинників нашого життя. Працюючи, ми досягнемо певних висот у своєму житті та здобудемо того, чого ми хочемо. Але залежить це все від того, як ми до неї будемо ставитись. Тому що, наше ставлення до праці формує певний світогляд, допомагає зрозуміти що ми хочемо та вміємо. Тому, потрібно ставитись до цього відповідально та із розумом, бо не кожен зрозуміє, чим хоче займатись та як це вплине на їх подальше життя.

Відомий англійський філософ, соціолог та юрист Бентама Джевонс вважає, що праця має негативну та позитивну користь [1]. Через негативну корисність Джевонс допускав витрати виробництва як опосередкований чинник формування мінової цінності товарів. Поки негативна корисність праці не перевищить його суб'єктив, то зростатимуть витрати виробництва, збільшаться додаткові пропозиції блага. Також, Джевонс сформулював послідовність залежностей, що отримала популярність як "**ланцюжок Джевонса**":

Витрати виробництва визначають пропозицію. Пропозиція визначає останню ступінь корисності. Корисність визначає цінність.[1]

Бентама Джевонс також вважав, що позитивна користь збільшує дохід та прибутки, дає більше роботи та допомагає у формуванні суб'єктивного статусу зробленої роботи.[2]

Обидва аргумента є правдивими та схилиними до правди. Тому на основі тез Бентама Джевонса, соціологи ввели такий науковий термін:

Ставлення до праці — це емоційно-волева установка особистості на працю, тобто вираження її позиції. Здебільшого, ми звикли ставитись до праці, як до засобу, що забезпечує існування, чи як до нагальної життєвої потреби [3]. Але у першому випадку праця має для людини лише матеріальну цінність, бо виступає як засіб реалізації інших потреб. Відтак, ставлення до праці може бути до:

1) суспільно-важливої цінності, що виражає місце трудової діяльності в загальній системі цінностей суспільства та особистості;[4]

2) конкретного виду трудової діяльності, професії, що має певний суспільний статус і престиж; [1]

3) конкретної роботи з урахуванням змісту та умов праці, потреб і мотивів, зв'язаних з даною роботою, на даному робочому місці, у даній виробничій організації. Таке ставлення поєднує орієнтацію трудової поведінки, реальну поведінку, оцінку працівниками трудової ситуації (вербальну поведінку).

Однією із основ праці є мотивація. Мотивуючи працівника до здійснення певних ряд робіт, він може перевершити всі свої сили та можливості та порадувати втішними результатами. Науковці вважають, що це краще назвати «трудою мотивацією» і вивели такий термін:

Трудова мотивація — це процес вибору людиною обґрунтування свого способу участі в трудовій діяльності. Також, соціологи довели, що один із основних аспектів мотивації до праці є стимул. Стимулюючи саму себе, людина може отримати гарний результат від будь-якої зробленої роботи [4].

У листопаді 2018 року на території Вінницького національного технічного університету ми вирішили провести чергове вибіркове соціологічне дослідження, в якому хотіли дізнатися думку опитаних студентів про їх ставлення до праці [5-6]. В ході даного соціологічного дослідження було опитано 30 осіб. Серед них 19 осіб (63%) - представники чоловічої статі і 11 (37%) - представниці жіночої статі. Віком 16-18 років - 14 осіб (47%), 19-20 років - 11 осіб (37%), 21-22 роки - 5 осіб (16%). Понад 43% (13 респондентів) вихідці з сільської місцевості, 27% (8 респондентів) проживають у м.Вінниця, 6 респондентів (20%) приїхали із села міського типу (СМТ), а решта 10% (3 респондента) живуть у межах обласного центру.

У першому запитанні ми попросили оцінити шкалою від 1 до 5 балів, наскільки проблема праці в наш час є актуальною. Таким чином, у шкальному запитанні респонденти дали більшу перевагу оцінці «4», що означає, що проблема праці в наш час є досить актуальною. 10 респондентів дали максимальну оцінку (тобто «5»), 7 опитувальників вважають, що проблема праці є актуальною приблизно на 50%. І лише один респондент проголосував, що проблема праці є майже не актуальною. Він оцінив це у «2» бали. За підрахунками даних було вираховано середнє значення, яке встановило 4,1 бала.

В ході даного соціологічного дослідження було отримано такі результати на питання: "На скільки добре ви розумієте поняття «безробіття»?". Переважна кількість опитуваних, а точніше 15 респондентів (50%), повністю розуміють суть, 12 – недостовірно знають поняття, а решта, тобто 3 (10%) респондента взагалі не розуміють, що таке «безробіття». Це свідчить про те, що переважна більшість цікавиться у цій сфері та мають певну роль у її розвитку і лише малий відсоток населення взагалі ніяким чином не впливає на розвиток ринку праці у країні.

Також, у анкеті ми внесли таке питання: «Як ви вважаєте, чи впливає рівень безробіття на економіку країни?» і опитувачі охоче відповіли на це питання: 7% - взагалі не впливає, 16% - впливає, але не суттєво, 74% - дуже впливає і лише один респондент (3%) вказав на відповідь «ваш варіант ____». Ми можемо цілком погодитись із 74% респондентів, адже в певній мірі рівень безробіття досить добре впливає на економічний стан країни. 7% відповіли, що безробіття взагалі не впливає на економічний стан країни. Ми вважаємо, що цей відсоток респондентів відноситься до суспільства, яке взагалі не цікавиться політикою економічного становища. Таким чином, можемо зробити висновок, що більшість українців все таки вважають негативний вплив безробіття на економічний стан країни.

Одне із найцікавіших було питання, «вказати основні причини безробіття». Звернімо увагу, що у нашому соціологічному дослідженні ми взяли два питання схожі питання. Таким чином, ми хотіли перевірити на щирість відповідей наших респондентів. Більшість респондентів відповіли однаково на два запитання. Після опитування ми зробили підрахунки і винесли сім загальних причин, які вказали наші респонденти: 1) Низька ЗП (на цей пункт вказало 10 респондентів, 39%); 2) Еміграція за кордон (вказало 6 респондентів, 23%); 3) Недостатньо робочих місць (вказало 5 респондентів, 19%); 4) Лінь (вказало 3 респондента, 11%); 5) Проблеми в державі (також 3 респондента, 11%); 6) Поганий розвиток (вказало 4 респондента, 15%); 7) Вплив алкоголю (вказав лише один респондент, 4%). Саме за цими пунктами можна зрозуміти, що проблема безробіття є досить критичною і вона потребує особливого контролю її вирішення.

За останні роки багато українців від'їжджають закордон за кращою заробітною платою. Це спричинило державу створити певні санкції на кордоні країн, до яких найбільше приїжджають українці. Таким чином, я не змогла оминати це питання у своїй анкеті і запитала "Чи погоджуєтесь ви з тим, що в країнах ЄС та США завжди вища зарплатня?". Відповідь мене не шокувала, адже 75% респондентів відповіли «Так», а 25% не погодились із цим твердженням. Після цього питання я запитала: "Як ви вважаєте, чи можна знайти високооплачувану роботу у нашій країні?". Відповіді респондентів приємно тішать, адже 30% відповіли «так, цілком можливо», 40% - «можливо, але не крізь», 23% вважають, що низька зарплатня скрізь низька, а решта (3%) відповіли, що висока зарплатня лише у економічно розвинених країнах. По цим двом питанням можна зрозуміти, що українці вірять, що в Україні можна знайти роботу із високою зарплатнею,

але все ж таки від'їжають на роботу за кордон. Найбільше українців від'їжають у Польщу (38%), Чехію (19%), Німеччину (14%), Росію (10%), Італію (8%), США (7%), в інші країни (4%). Це не враховуючи нелегальних працівників.

Одним із найважливіших прохань було, вказати респондентам відповідний їм пункт. Серед наведених варіантів було: А) Працювати в Україні за фахом за меншу заробітну плату; Б) Виконувати некваліфіковану роботу за кордоном за більшу заробітну плату. Понад 62% респондентів вибрали, що вони «готові працювати за кордоном і виконувати важку роботу за вищу зарплатню», а решта готові роботи за своєю спеціальністю в Україні за менші кошти. Ці відповіді дають змогу зробити висновок, що економічне становище нашої країни не може повністю оплати зарплатню робітникам, на яку вони заслуговують. Врешті решт, українці шукають роботу за кордоном, щоб заробити не малі кошти для власного прожиття.

Необхідно наголосити, що без розуміння устрою навколишнього нас соціального світу в наш час дуже складно орієнтуватися в суспільстві, а тим більше їм управляти. Тому соціологічна експертиза зараз використовується для прийняття державних рішень, законів, управління бізнесом. Без неї не обходяться журналістика й реклама, суспільні й правозахисні організації [7].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Ставлення до праці, чинники його формування і показники оцінки [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://studopedia.com.ua/1_36187_stavlennya-do-pratsi-chinniki-yogo-formuvannya-i-pokazniki-otsinki.html.

2. Бенгама Джейвонс [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: ru.wikipedia.org/wiki/Бенгама,_Джейвонс

3. Ставлення до праці і проблеми мотивації трудової діяльності [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://buklib.net/books/26617/>

4. Ставлення до праці [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://studfiles.net/preview/5642269/page:10/>

5. Слободянюк А. В. Робота, яка приносить задоволення [Електронний ресурс] / А. В. Слободянюк, О. С. Гримайло // Матеріали XLVI науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 22-24 березня 2017 р. - Електрон. текст. дані. - 2017. - Режим доступу : <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/view/2442>.

6. Стецюк В. В. Характеристика роботи, що приносить задоволення [Електронний ресурс] / В. В. Стецюк, А. В. Слободянюк // Матеріали XLVII науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 14-23 березня 2018 р. – Електрон. текст. дані. – 2018. – Режим доступу: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2018/paper/view/4716>.

7. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві / А.В.Слободянюк // Вісник «ВПІ». – 2011. – №1. – С.16-20.

Горіна Анна Олегівна, студентка групи МВКД-18б, факультету ФМІБ, Вінницького національного технічного університету, м.Вінниця.

Слободянюк Анатолій Володимирович, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри суспільно-політичних наук, науковий керівник лабораторії соціологічних досліджень Вінницького національного технічного університету.

Horina Ann O., student of the group MVKD-18b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia city.

Slobodyanyuk Anatoly V.- PhD in Sociology, assistant professor of social and political sciences, scientific director of the laboratory of sociological researches Vinnitsa National Technical University.